

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ – ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Θεωρητικές προσεγγίσεις &
θεραπευτική αντιμετώπιση

ΚΑΚΟΥΡΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ
ΜΑΝΙΑΔΑΚΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ
(επιμέλεια)

G U T E N B E R G

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΟΧΗΣ - ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
(ΔΕΠ-Υ)

618.228.59
ΔΙΑ

ΕΥΔΟΞΟΣ

2013

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΟΧΗΣ - ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
(ΔΕΠ-Υ)

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Αρ. εισ. 24117

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ
ΚΑΙ
ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Ευθύμιος Κάκουρος
Κατερίνα Μανιαδάκη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΕΛΛΕΙΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ -
ΥΠΕΡΙΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΔΕΠ-Υ)
Θεωρητικές προσεγγίσεις και Θεραπευτική αντιμετώπιση

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Ευθύμιος Κάκουρος και Κατερίνα Μανιαδάκη

374 σσ. (17×24 εκ.)

Αριθμός έκδοσης: 2688

Κωδικός καταλόγου: 9571078

ISBN 978-960-01-1504-8

Copyright © 2012

Εκδόσεις Gutenberg

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΔΟΔΗΣ:

Ι. Τυπάλογος

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:

Γ. Καρδαμίτσης

ΜΟΝΤΑΖ - ΦΙΛΜΟΠΟΙΗΣΗ:

Γιάννης Γάγγος

ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ:

Ελένη Γράτσου

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ GUTENBERG

ΔΙΔΟΤΟΥ 37, 106 80 ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 210 36.42.003 – Fax: 210 36.42.030

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ:

ΙΑΣΩΝΙΔΟΥ 13 - 546 35

Τηλ.- Fax: 2310 271147

www.dardanosnet.gr – e-mail: info@dardanosnet.gr

e-shop: www.dardanosnet.gr

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η ολική, μερική ή περιληπτική αναπαραγωγή και μετάδοση έστω και μιας σελίδας του παρόντος βιβλίου, κατά παράφραση ή διασκευή με οποιονδήποτε τρόπο (μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό κ.λπ. – Ν. 2121/93, άρθρο 51). Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τις δημόσιες υπηρεσίες, βιβλιοθήκες, οργανισμούς κ.λπ. (άρθρο 18). Οι παραβάτες διώκονται (άρθρο 13) και τους επιβάλλονται κατάσχεση, αστικές και ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με το νόμο (άρθρα 64-66).

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΕ ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΤΟΜΟ

Αγγελή Κατερίνα, Ψυχολόγος, MSc. Κλινικής Ψυχολογίας, Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς, Ελληνική Εταιρεία Θεραπείας Σχημάτων

Γιαννοπούλου Ιωάννα, Παιδοψυχίατρος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Λονδίνου, Διευθύντρια Ε.Σ.Υ. - Κ.Ψ.Υ. Περιστερίου & Β΄ Ψυχιατρική Κλινική Νοσοκομείου «Αττικό»

Δουβαρά Ευγενία, Ψυχολόγος, MSc. Ψυχοπαθολογίας Παιδιών και Εφήβων, Επιστημονική Συνεργάτης Ψυχολογικού Κέντρου «ΑΡΣΗ»

Ευσταθίου Γιώργος, Διδάκτωρ Κλινικής Ψυχολογίας, Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς

Κάκουρος Ευθύμιος, Καθηγητής Αναπτυξιακής Ψυχοπαθολογίας, Τμήμα Προσχολικής Αγωγής, ΤΕΙ Αθήνας, Επιστημονικός Διευθυντής Ψυχολογικού Κέντρου «ΑΡΣΗ»

Καλαντζή-Αζίζι Αναστασία, Καθηγήτρια Κλινικής Ψυχολογίας, Πρόγραμμα Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών, Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς

Καραδήμας Ευάγγελος, Αναπλ. Καθηγητής Κλινικής Ψυχολογίας της Υγείας, Τμήμα Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης.

Κοκκότη Κωνσταντίνα, Ψυχολόγος, MSc. Κλινικής Ψυχολογίας, Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς

Μάκρα Σεβαστή, Ψυχολόγος, MSc. Σχολικής Ψυχολογίας, Γνωσιακή-Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία

Μανιαδάκη Κατερίνα, Επίκουρη Καθηγήτρια Ψυχολογίας, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΤΕΙ Αθήνας, Διευθύντρια Ψυχολογικού Κέντρου «ΑΡΣΗ»

Μάσχα Κατερίνα, Λέκτορας Αναπτυξιακής Ψυχοπαθολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης

Μπιτσάκου Παρασκευή, Διδάκτωρ Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Southampton

- Παπαβασιλείου-Συρίγου Αντιγόνη, Διευθύντρια Νευρολογικού Τμήματος,
Νοσοκομείο Παιδων Πεντέλης, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών
- Παπαγεωργίου Βάγια, Παιδοψυχίατρος, τ. Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδοψυ-
χιατρικής Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
- Παπαηλιού Χριστίνα, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών της Προ-
σχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Πανεπιστημίου Αι-
γαίου
- Σοφianoπούλου Αναστασία, Ψυχολόγος, MSc. Κλινικής Ψυχολογίας, Ινστι-
τούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς
- Τσάτσου Βασιλική, Ψυχολόγος, MSc. Ψυχοπαθολογίας Παιδιών και Εφήβων,
Επιστημονική Συνεργάτης Ψυχολογικού Κέντρου «ΑΡΣΗ»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Πρόλογος</i>	15
-----------------------	----

1. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΕΠ-Υ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Κατερίνα Μανιαδάκη

Εισαγωγικά	19
Διάκριση μεταξύ φυσιολογικής ζωηρότητας και ΔΕΠ-Υ	23
Ιστορική αναδρομή στη μελέτη της ΔΕΠ-Υ	26
Τα πρωτογενή συμπτώματα της ΔΕΠ-Υ	30
Τα χαρακτηριστικά της ΔΕΠ-Υ στην πορεία της ανάπτυξης	37
Βιβλιογραφικές αναφορές	47

2. Η ΕΤΕΡΟΓΕΝΕΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΘΟΓΕΝΕΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΕΠ-Υ

Εύη Μπιτσάκου

Εισαγωγικά	57
Γενετικοί παράγοντες	59
Περιβαλλοντικοί παράγοντες	60
Νευροψυχολογικοί παράγοντες	62
Επίλογος	68
Βιβλιογραφικές αναφορές	69

3. Η ΔΕΠ-Υ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Ιωάννα Γ. Γιαννοπούλου

Εισαγωγικά.....	75
Η κλινική σημασία της ΔΕΠ-Υ στην προσχολική ηλικία.....	76
Οι δυσκολίες στη διάγνωση της ΔΕΠ-Υ στην προσχολική ηλικία.....	78
Η κλινική εικόνα της ΔΕΠ-Υ στην προσχολική ηλικία.....	81
Η διαδικασία διάγνωσης της ΔΕΠ-Υ σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.....	86
Θεραπευτικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της ΔΕΠ-Υ στην προσχολική ηλικία.....	89
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	93

4. Η ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΔΕΠ-Υ

Χριστίνα Φ. Παπαηλιού

Εισαγωγικά.....	101
Βασικές έννοιες της ψυχογλωσσολογίας.....	102
Δυνατότητες και ελλείμματα των παιδιών με ΔΕΠ-Υ στη γλώσσα.....	106
Η συννοσηρότητα της ΔΕΠ-Υ με τις γλωσσικές διαταραχές.....	112
Η διαδικασία της επιγένεσης των γλωσσικών προβλημάτων από τη ΔΕΠ-Υ...	114
ΔΕΠ-Υ – Γλωσσικά προβλήματα – Δυσλεξία.....	120
Τα γλωσσικά προβλήματα ως κριτήριο για την έγκαιρη διάγνωση της ΔΕΠ-Υ	123
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	125

5. Η ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΕΠ-Υ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ (ΔΑΦ)

Βάγια Α. Παπαγεωργίου

Εισαγωγή.....	135
Η συννοσηρότητα μεταξύ ΔΕΠ-Υ και ΔΑΦ.....	137
Η διάκριση μεταξύ ΔΕΠ-Υ και ΔΑΦ.....	141
Νευροαπεικονιστικές μελέτες στη ΔΕΠ-Υ και στις ΔΑΦ.....	143
Κοινωνικές αποκλίσεις στη ΔΕΠ-Υ και στις ΔΑΦ.....	144
Θεωρητικά μοντέλα και νευροψυχολογία στη ΔΕΠ-Υ και στις ΔΑΦ.....	147
Θεραπευτικές προσεγγίσεις της ΔΕΠ-Υ και των ΔΑΦ.....	151
Επίλογος.....	152
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	153

6. Η ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗ ΔΕΠ-Υ, ΤΙΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΥΣΛΕΞΙΑ

Ευθύμιος Κάκουρος και Κατερίνα Μανιαδάκη

Εισαγωγικά.....	161
Ερευνητικά δεδομένα για τη συνύπαρξη ΔΕΠ-Υ και μαθησιακών δυσκολιών	162
Η επίδραση της ΔΕΠ-Υ στη σχολική μάθηση.....	164
Πιθανή σχολική πορεία του παιδιού με ΔΕΠ-Υ	166
Η φύση της σχέσης ανάμεσα στη ΔΕΠ-Υ και τη δυσλεξία	169
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	173

7. ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΔΕΠ-Υ

Ευθύμιος Κάκουρος και Κατερίνα Μανιαδάκη

Εισαγωγικά.....	181
Ερευνητικά δεδομένα για τη συνύπαρξη ΔΕΠ-Υ και διαταραχών συμπεριφοράς.....	182
Η φύση της σχέσης μεταξύ ΔΕΠ-Υ και διαταραχών συμπεριφοράς.....	185
Η πορεία ανάπτυξης προβλημάτων συμπεριφοράς	188
ΔΕΠ-Υ και παραβατική συμπεριφορά	190
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	194

8. ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΕΠ-Υ

*Γιώργος Ευσταθίου, Κωνσταντίνα Κοκκότη,
και Αναστασία Καλαντζή-Αζίζι*

Εισαγωγικά.....	199
Βασικές αρχές για τη διάγνωση της ΔΕΠ-Υ	200
Οι διαθέσιμες ψυχομετρικές κλίμακες στην Ελλάδα.....	204
Οι περιορισμοί της χρήσης των ψυχομετρικών κλιμάκων και η αξιολόγηση της καταλληλότητάς τους	214
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	217

9. ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΕΠ-Υ

Αντιγόνη Συρίγου-Παπαβασιλείου

Εισαγωγικά.....	223
Το νευροβιολογικό υπόστρωμα της ΔΕΠ-Υ.....	225
Κλινική νευρολογική αξιολόγηση της ΔΕΠ-Υ.....	228
Φαρμακευτική αντιμετώπιση της ΔΕΠ-Υ.....	233
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	239

10. ΓΝΩΣΙΑΚΕΣ - ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ ΜΕ ΔΕΠ-Υ

Σεβαστή Μάκρα, Αναστασία Σοφianoπούλου και Κατερίνα Αγγελή

Εισαγωγικά.....	243
Το θεωρητικό υπόβαθρο των γνωσιακών - συμπεριφορικών παρεμβάσεων....	245
Συμπεριφορικές παρεμβάσεις: θεωρία και πράξη.....	246
Γνωσιακές παρεμβάσεις: θεωρία και πράξη.....	262
Ειδικές γνωσιακές και συμπεριφορικές τεχνικές παρέμβασης σε παιδιά και εφήβους με ΔΕΠ-Υ.....	268
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	273

11. ΓΝΩΣΙΑΚΕΣ - ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΔΕΠ-Υ

Σεβαστή Μάκρα, Αναστασία Σοφianoπούλου και Κατερίνα Αγγελή

Εισαγωγικά.....	281
Ψυχοεκπαίδευση.....	283
Εφαρμογή γνωσιακών και συμπεριφορικών τεχνικών.....	286
Βασικοί κανόνες για τους γονείς των παιδιών με ΔΕΠ-Υ.....	294
Ομαδικά προγράμματα εκπαίδευσης για γονείς παιδιών με ΔΕΠ-Υ.....	296
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	298

12. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΔΕΠ-Υ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Κατερίνα Μάσχα και Ευάγγελος Καραδήμας

Εισαγωγικά.....	303
Το δίλημμα: «Ειδικές Τάξεις» ή παρέμβαση στις κανονικές τάξεις;.....	305
Συμπεριφορικά προγράμματα παρέμβασης και τεχνικές.....	306
Γνωσιακά προγράμματα παρέμβασης και τεχνικές.....	313
Παρεμβάσεις σε ακαδημαϊκό επίπεδο.....	316
Τεχνικές ανάπτυξης των κοινωνικών δεξιοτήτων.....	323
Συμπέρασμα.....	324
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	325

13. Η ΕΚΒΑΣΗ ΤΗΣ ΔΕΠ-Υ ΣΤΗΝ ΕΦΗΒΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗ

Ευθύμιος Κάκουρος

Εισαγωγικά.....	329
Η σταθερότητα της συμπτωματολογίας της ΔΕΠ-Υ.....	331
Η έκβαση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ.....	334
Παράγοντες που επηρεάζουν την έκβαση της ΔΕΠ-Υ.....	340
Η επίδραση του οικογενειακού και σχολικού πλαισίου στην έκβαση της ΔΕΠ-Υ.....	344
Η αξιολόγηση της έκβασης της ΔΕΠ-Υ.....	347
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	348

14. Η ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΕΠ-Υ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ευγενία Δουβαρά και Βασιλική Τσάτσου

Εισαγωγικά.....	355
Ελληνικά βιβλία για τη ΔΕΠ-Υ.....	356
Η έρευνα για την ΔΕΠ-Υ στην Ελλάδα.....	361
Διδακτορικές διατριβές για τη ΔΕΠ-Υ στην Ελλάδα.....	365
Επίλογος.....	367
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	368

<i>Summary</i>	373
----------------------	-----

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΟ 2000 κυκλοφόρησε στην Ελλάδα το πρώτο βιβλίο για τη ΔΕΠ-Υ το οποίο είχε γραφτεί από Έλληνες συγγραφείς. Ήταν οι επιμελητές του παρόντος τόμου. Εκείνη την εποχή, η διάγνωση της ΔΕΠ-Υ στη χώρα μας γινόταν σε σπάνιες περιπτώσεις από πολύ λίγους ειδικούς της ψυχικής υγείας, καθώς η διαταραχή αυτή ήταν ακόμη σχετικά άγνωστη στους γονείς και τους εκπαιδευτικούς, αφού μέχρι τότε οι πηγές πληροφόρησης για τη ΔΕΠ-Υ στην ελληνική γλώσσα ήταν περιορισμένες. Σε πολλές περιπτώσεις, τα παιδιά με τη διαταραχή αυτή θεωρούνταν απλώς υπερβολικά ζωηρά ή κακομαθημένα και δεν λάμβαναν καμία διάγνωση και επομένως καμία θεραπευτική βοήθεια. Σε άλλες περιπτώσεις, μπορεί να λάμβαναν τη διάγνωση της δυσλεξίας και η αντιμετώπιση είχε κυρίως παιδαγωγικό προσανατολισμό, καθώς επικεντρωνόταν στις δυσκολίες των παιδιών αυτών στους βασικούς ακαδημαϊκούς τομείς.

Την τελευταία περίπου δεκαετία, η ΔΕΠ-Υ έγινε ευρύτατα γνωστή στη χώρα μας τόσο στον κόσμο των ειδικών, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο χώρο της ψυχικής υγείας, όσο και στον κόσμο των γονέων και τον εκπαιδευτικών. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα αφενός να εμπλουτιστεί σημαντικά η σχεδόν ανύπαρκτη μέχρι τότε ελληνική βιβλιογραφία και αφετέρου να αυξηθεί η συχνότητα διάγνωσης της ΔΕΠ-Υ από τους ειδικούς και η απόδοση πολλών από τα προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς που αντιμετωπίζουν ορισμένα παιδιά στην παρουσία της διαταραχής αυτής. Επίσης, στο διάστημα αυτό, μεγάλος αριθμός ειδικών από το χώρο της ψυχικής υγείας άρχισε να ενημερώνεται και να ειδικεύεται στη διάγνωση και τη θεραπευτική αντιμετώπιση της ΔΕΠ-Υ. Ως αποτέλεσμα, η εμπειρία που αποκτήθηκε στη χώρα μας μέσα από την έρευνα, τη διάγνωση και την εφαρμογή προγραμμάτων θεραπευτικής αντιμετώπισης της ΔΕΠ-Υ είναι πια αρκετά μεγάλη.

Σήμερα λοιπόν, έχοντας μελετήσει ερευνητικά πολλές πλευρές αυτής της διαταραχής, έχοντας δημοσιεύσει σειρά επιστημονικών άρθρων σχετικά με το

θέμα αυτό, έχοντας εκπαιδεύσει δεκάδες επαγγελματίες ψυχικής υγείας στη διάγνωση και αντιμετώπιση της διαταραχής και έχοντας βοηθήσει κλινικά εκατοντάδες παιδιά με ΔΕΠ-Υ και τις οικογένειές τους, διαπιστώνουμε ότι η ελληνική επιστημονική κοινότητα που ασχολείται με τη διαταραχή αυτή, είτε σε ερευνητικό είτε σε κλινικό επίπεδο, έχει διευρυνθεί πλέον σημαντικά. Η διαπίστωση αυτή ανοίγει νέους δρόμους για την εγκυρότερη, πιο έγκαιρη και πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση της διαταραχής στη χώρα μας.

Ως εκ τούτου, σκεφτήκαμε να απευθύνουμε πρόσκληση σε ορισμένους από τους σημαντικότερους Έλληνες ειδικούς οι οποίοι δραστηριοποιούνται όλα αυτά τα χρόνια τόσο στον τομέα της έρευνας όσο και σε αυτόν της διάγνωσης και της θεραπευτικής αντιμετώπισης της ΔΕΠ-Υ, προκειμένου να συμμετέχουν στη συγγραφή αυτού του συλλογικού τόμου. Μέσα από την προσπάθεια αυτή, αισιοδοξούμε να μοιραστούμε τη συλλογική γνώση και την εμπειρία που αποκτήθηκε στη χώρα μας με όλους αυτούς οι οποίοι ενδιαφέρονται να κατανοήσουν καλύτερα τόσο τη φύση και την αιτιολογία της διαταραχής όσο και τις πιο σύγχρονες προσεγγίσεις για τη θεραπευτική της αντιμετώπιση.

Μέσα από τα δεκατέσσερα κεφάλαια του βιβλίου αυτού παρουσιάζονται τα πιο σημαντικά ζητήματα τα οποία σχετίζονται με τη ΔΕΠ-Υ. Οι δεκαεπτά συγγραφείς του βιβλίου, αντλώντας στοιχεία μέσα από την πολύχρονη ενασχόλησή τους με τη διαταραχή αυτή και στηριζόμενοι στα νεώτερα ερευνητικά δεδομένα τα οποία προέρχονται τόσο από το διεθνές όσο και από τον ελληνικό χώρο, αναλύουν τις ευρύτερα αποδεκτές και αποτελεσματικές προσεγγίσεις τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Μέσα από τις σελίδες του βιβλίου αυτού, επιχειρείται η παρουσίαση των πιο σύγχρονων απόψεων για τη φύση και την αιτιολογία της διαταραχής, ορισμένων θεμάτων που αφορούν στη συννοσηρότητα της ΔΕΠ-Υ με άλλες διαταραχές, καθώς και των σημαντικότερων εργαλείων που μπορούν να διευκολύνουν τη διάγνωσή της. Επίσης, παρουσιάζονται σε μεγάλη έκταση οι πιο αποτελεσματικές τεχνικές θεραπευτικής αντιμετώπισης της διαταραχής.

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται βασικά στους επαγγελματίες οι οποίοι ασχολούνται ή ενδιαφέρονται να ασχοληθούν με τη ΔΕΠ-Υ. Ωστόσο, εκτιμούμε πως θα είναι επίσης ιδιαίτερα χρήσιμο και στους γονείς και τους εκπαιδευτικούς, διότι μπορεί να τους βοηθήσει σημαντικά να εξοικειωθούν με τα βασικά χαρακτηριστικά των παιδιών με ΔΕΠ-Υ, να αναγνωρίσουν την ετερογένεια στην αιτιολογία και την εκδήλωση της διαταραχής, να κατανοήσουν τη διαδικασία εκδήλωσης των δευτερογενών και συνοδών συμπτωμάτων της, όπως των προβλημάτων λόγου και ομιλίας, των μαθησιακών δυσκολιών και των προβλημάτων συμπεριφοράς, να συνειδητοποιήσουν το ρόλο του περιβάλλοντος στην έκβαση της διαταραχής και να βοηθηθούν στην αναζήτηση αποτελεσματικών τεχνι-

κών για την αντιμετώπιση των δυσκολιών των παιδιών αυτών στο σχολείο και στο σπίτι.

Ευχαριστούμε θερμά όλους τους συναδέλφους οι οποίοι ανταποκρίθηκαν ιδιαίτερα πρόθυμα στην πρόσκλησή μας για τη συγγραφή αυτού του τόμου και στήριξαν με συνέπεια και ενθουσιασμό την ολοκλήρωσή του. Χωρίς τη δική τους συμβολή, η προσπάθεια αυτή δεν θα μπορούσε να έχει την πληρότητα που απαιτούσε ένα τέτοιο εγχείρημα.

Αθήνα, Δεκέμβριος 2011

Ε. Κάκουρος και Κ. Μανιαδάκη

Με την επιμέλεια των δύο συγγραφέων που συνέγραψαν την πρώτη μονογραφία για τη ΔΕΠ-Υ στη χώρα μας πριν από δώδεκα χρόνια, δεκαεφτά ειδικοί από το χώρο των επιστημών της ψυχολογίας, της παιδοψυχιατρικής και της παιδονευρολογίας, οι οποίοι διαθέτουν σημαντική ερευνητική και κλινική εμπειρία σε θέματα τα οποία σχετίζονται με τη διαταραχή αυτή, συνεργάστηκαν για τη συγγραφή αυτού του συλλογικού τόμου.

Μέσα από τα δεκατέσσερα κεφάλαια του παρόντος βιβλίου, παρουσιάζονται οι πιο σημαντικές θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις για τη ΔΕΠ-Υ, σε θέματα που προβληματίζουν έντονα τόσο τους ειδικούς όσο και τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς των παιδιών που παρουσιάζουν τη διαταραχή αυτή. Ορισμένα από αυτά τα κεφάλαια αφορούν στη φύση της διαταραχής, την αιτιολογία και τη διάγνωσή της. Ιδιαίτερη έμφαση όμως δίνεται στην εκτεταμένη παρουσίαση των πιο σύγχρονων προγραμμάτων θεραπευτικής αντιμετώπισης της ΔΕΠ-Υ.

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται βασικά στους ειδικούς οι οποίοι δραστηριοποιούνται –ή ενδιαφέρονται να δραστηριοποιηθούν– στο χώρο της ψυχικής υγείας του παιδιού και του εφήβου αλλά μπορεί να αποδειχτεί επίσης ιδιαίτερα χρήσιμο και στους γονείς και τους εκπαιδευτικούς των παιδιών με ΔΕΠ-Υ, οι οποίοι επιθυμούν να κατανοήσουν τη φύση της διαταραχής αυτής και να ενημερωθούν για τις πιο σύγχρονες μεθόδους και τεχνικές που προτείνονται για την αντιμετώπισή της, με άμεσες πρακτικές εφαρμογές στο χώρο της οικογένειας και του σχολείου.

ISBN 978-960-01-1504-8

9 789600 115048